

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในประเทศไทยมีสถานการณ์การชุมนุมอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากมีความซับซ้อนทางด้านการเมือง การชุมนุมเป็นเสรีภาพโดยถือเป็นเสรีภาพที่สามารถนำมากล่าวอ้างได้ของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และที่สำคัญมีบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน¹ ในการชุมนุมไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมเพื่อเรียกร้องทางการเมืองหรือการชุมนุมเพื่อเรียกร้องในรูปแบบอื่น เช่น การชุมนุมเพื่อเรียกร้องค่าจ้างแรงงานเพิ่มมากขึ้น การชุมนุมเพื่อคัดค้านโครงการ หรือการชุมนุมของเกษตรกร เช่น ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ฯลฯ ล้วนแต่เป็นการชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองหรือแกนนำคาดหวัง ไม่ว่าจะเรียกร้องจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐก็ตาม แต่การชุมนุมต้องมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน เพื่อเป็นการเรียกร้อง หรืออย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้เข้าร่วมชุมนุม² ปัญหาที่มีอยู่ถ้าเกิดความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของ ผู้ที่ได้รับเสียหายจากการชุมนุมแล้วจะมีการเยียวยาอย่างไร เช่น เกิดมีการล้มตายหรือบุคคลผู้อยู่ใกล้เคียงได้รับความเสียหาย

ปัจจุบันการชุมนุมได้เปลี่ยนรูปแบบการชุมนุมเป็นการชุมนุมที่มีการใช้ความรุนแรงหาใช่การชุมนุมตามเจตนารมณ์ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดให้ไม่ ผู้ชุมนุมใช้อาวุธในการชุมนุมมีการเคลื่อนย้ายการชุมนุมไปตามจุดสำคัญเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง ระยะเวลาการชุมนุมมีระยะเวลาการชุมนุมที่ยาวนาน³ เห็นได้จากการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการเมื่อวันที่ 10 มีนาคม ถือเป็นชุมนุมครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ไทยโดยในช่วงแรกการชุมนุมเกิดขึ้นที่สะพานผ่านฟ้าลีลาศ บน ถนนราชดำเนินและเป็นไปโดยสงบ กลุ่มผู้ชุมนุมใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การเดินขบวนรอบกรุงเทพมหานคร การรวบรวมเลือดไปเทที่หน้าประตู

¹ ญาณวัฒน์ พลอยเทศ. (2553). *ปัญหาการใช้เสรีภาพเกี่ยวกับการชุมนุมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาการชุมนุม ตามบทบัญญัติ มาตรา 63 แห่งรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550.*

² รายงานการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นกับกฎหมายต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางพิจารณาศึกษาทบทวนพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2495 ประชุมครั้งที่ 5/2535 [19 พฤศจิกายน 2535].

³ หนังสือพิมพ์ข่าวสดวันที่ 10 มีนาคม 2556.

ทำเนียบรัฐบาล หน้าที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์ และหน้าบ้านพักอภิสิทธิ์เพื่อกดดันรัฐบาล จากนั้นมีการเจรจาระหว่างรัฐบาลกับผู้ชุมนุมสองครั้ง ได้ข้อสรุปว่าจะมีการยุบสภา แต่ไม่สามารถสรุปวันเวลาได้ โดยทั้งก่อนและระหว่างการชุมนุม มีการยิงลูกระเบิดชนิดเอ็ม-79 หลายสิบครั้ง แต่ก็ไม่สามารถหาตัวผู้กระทำความผิดโทษได้แม้แต่คนเดียวความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้นเมื่อเข้าสู่เดือนเมษายน กลุ่มผู้ชุมนุมปิดการจราจรที่แยกราชประสงค์ รวมทั้งสร้างแนวป้องกันในบริเวณโดยรอบวันที่ 8 เมษายน อภิสิทธิ์ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง โดยห้ามการชุมนุมทางการเมืองเกินกว่าห้าคนขึ้นไป

ต่อมา รัฐบาลสั่งการให้กำลังทหารเข้าล้อมพื้นที่แยกราชประสงค์ ด้วยกำลังรถหุ้มเกราะและพลซุ่มยิง ในระหว่างวันที่ 14-18 พฤษภาคม ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 41 ศพ และบาดเจ็บกว่า 250 คน จนวันที่ 19 พฤษภาคม กำลังทหารเข้ายึดพื้นที่เป็นครั้งสุดท้าย จนถึงแยกราชประสงค์ จนมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเพิ่มขึ้นอีก ต่อมาแกนนำ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) ประกาศยุติการชุมนุม และยอมมอบตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากนั้น เกิดการก่อจลาจลและวางเพลิงสถานที่หลายแห่งทั่วประเทศ มีการปล้นสะดม วางเพลิงในพื้นที่บริเวณย่านราชประสงค์ ทำให้ผู้ประกอบการบริเวณรอบๆ ที่มีการชุมนุม ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากบางรายถึงขั้นหมดเนื้อหมดตัว

โดยผู้ประกอบการที่ได้รับความเสียหายจากการชุมนุมซึ่งได้ทำประกันภัยไว้กับบริษัทประกันภัย ก็ดำเนินการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทประกันภัยเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากบริษัทที่รับประกันภัยไว้ แต่บริษัทประกันภัยกลับปฏิเสธความรับผิดชอบโดยอ้างข้อยกเว้นของกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อไม่ให้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ประกอบการ จากเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ต้องดำเนินการฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อศาลทำให้เสียเวลา เสียค่าใช้จ่าย เป็นอย่างมาก เห็นได้จากกรณีศาลแพ่งมีคำพิพากษาสั่งให้บริษัทเทเวศประกันภัยชดใช้ค่าเสียหายเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2556 ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าเหตุเกิดตั้งแต่วันที่ 19 พฤษภาคม 2553 แต่ผู้ประกอบการยังไม่ได้รับค่าเสียหายเลยจากบริษัทประกันภัย โดยบริษัทประกันภัยมักจะยกข้อยกเว้นของกรมธรรม์ประกันภัยขึ้นมาต่อสู้

ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าจากสภาพปัญหาการชุมนุมในปัจจุบันทำให้ผู้ประกอบการได้รับความเสียหายจากการชุมนุมเป็นอย่างมากเริ่มตั้งแต่มีการชุมนุมจนกระทั่งเลิกการชุมนุมจึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาปัญหาการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป โดยทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ลักษณะของค่าเสียหายที่ผู้ประกอบการสามารถเอาประกันภัยได้ 2) วิเคราะห์เงื่อนไข ข้อจำกัด ข้อยกเว้นของกรมธรรม์ประกันภัย 3) วิเคราะห์ประเด็นปัญหาคำว่า

ฉลาดและการก่อการร้ายของบริษัทประกันภัยที่ยกขึ้นมาเป็นข้อยกเว้นความรับผิด 4) วิเคราะห์การพิสูจน์ความเสียหาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา ทฤษฎี และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันวินาศภัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทน
3. ศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจุบันการชุมนุมมีทั้งการชุมนุมแบบสงบและมีความรุนแรง บ่อยครั้งที่การชุมนุมมักบานปลาย ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่ได้รับความเสียหาย ผู้ประกอบการที่ได้ทำประกันภัยความเสียหายไว้กับบริษัทประกันภัยก็ไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหาย โดยบริษัทประกันยกข้อยกเว้นแห่งกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อยกเว้นความรับผิดทำให้ผู้ประกอบการที่เป็นผู้เอาประกันภัยได้รับความเสียหาย ดังนั้นในการศึกษานี้ผู้เขียน จึงทำการวิเคราะห์ปัญหาการเรียกค่าสินไหมทดแทนของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับความเสียหายจากการชุมนุมต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม โดยทำการศึกษาข้อกำหนดในสัญญาประกันภัยและกรมธรรม์ประกันภัยเปรียบเทียบกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับประกันภัยและหลักทั่วไปที่เกี่ยวกับประกันภัยเพื่อแก้ไขปัญหา

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าตัวกฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมถึงเอกสารจากผลงานของนักวิชาการทางกฎหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย ศึกษาตัวบทกฎหมาย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ในสาขานิติศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ค้นคว้าจากห้องสมุดของทางมหาวิทยาลัย และของทางสถาบันต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต และศึกษากฎหมายของไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นบรรทัดฐาน และเป็นแนวทางที่จะพัฒนาสู่ข้อกฎหมายเพื่ออธิบายพรรณนาความตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาปัญหาการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความเป็นมา ทฤษฎี และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันวินาศภัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม
2. ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าสินไหมทดแทนและชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
3. ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ปัญหาการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม
4. ทำให้ทราบแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม